

Grunnstudiet i KRL (60 stp/ECTS)

Grunnstudiet i KRL			
KRL-101	Bibel og fortolkning I	100-nivå	10 poeng
KRL-102	Bibel og fortolkning II	100-nivå	10 poeng
KRL-103	Kristendomshistorie og konfesjonskunnskap	100-nivå	10 poeng
KRL-104	Systematisk teologi	100-nivå	10 poeng
KRL-105	Religionskunnskap	100-nivå	10 poeng
KRL-106	Religion, samfunn og skole	100-nivå	10 poeng
Sum totalt			60 poeng

KRL-101 Bibel og fortolkning I (10 stp/ECTS)

Studieprogram	<ul style="list-style-type: none"> • Årsstudium i Kristendoms-kunnskap med religions- og livssynskunnskap (60 stp) • Bachelor i Kristendom (180 stp)
Emne	Bibel og fortolkning I (10 stp/ECTS)
Kurs	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Metodeseminar (2,5 stp)</i> • <i>GT Innledning og fortolkning (5 stp)</i> • <i>NT Teologi (2,5 stp)</i>
Evalueringsform	Studenten skal: <ul style="list-style-type: none"> - skrive to oppgaver som hver er på 1100 ord fra kurset <i>Metodeseminar</i>. Alternativt kan det skrives en oppgave på 2200 ord. Oppgavene vurderes til bestått/ikke bestått. - skrive tre fortolkingsoppgaver hver på 500 ord fra kurset <i>GT Innledning og fortolkning</i> som karakterfastsettes - skrive en oppgave på 1200 ord over oppgitt tema fra kurset <i>NT Teologi</i>
Omfang	48 undervisningstimer

Målsetting

Målsettingen med emnet er at studenten får god innsikt i Bibelens tilblivelse og innhold. Studenten skal opparbeide seg et selvstendig forhold til de bibelske tekster og kunne benytte seg av ulike metoder i sin lesning av teksten. Studenten skal videre oppøve en bevissthet i forhold til hvordan ulike tekster kan formidles.

Emnebeskrivelse

Emnet Bibel og fortolkning I skal gi en innføring i de bibelske skrifter, og sette studenten i stand til å fortolke bibelske tekster på egen hånd. Det gis også en kort introduksjon til nytestamentlig teologi.

Undervisningen i emnet fordeles på kursene *GT innledning og fortolkning (5 stp)*, *Metodeseminar (2,5 stp)* og *NT Teologi (2,5 stp)*. Emnet danner grunnlag for emnene TEOL-201 Bibel og fortolkning III og TEOL-202 Bibel og fortolkning IV i tilknytning til årsstudium i teologi, men er ellers et generelt redskaps fag som blir

viktig både under fordypningen i kristendom, men også som en del av en generell bibelteologisk bevissthet i tilknytning til de ulike emner på de ulike spesialiseringer. Nedenfor er det angitt spesifiserte emnebeskrivelser for hvert enkelt kurs.

Metodeseminar (2,5 stp)

De bibelske tekster har blitt til over et lengre tidsrom. Samtidig er Bibelens tekster uttrykk for ulike former for litteratur som brev, historiske fortellinger, sanger og ordtak. På denne måten befinner Bibelens tekster seg i skjæringspunktet mellom tekster i en historisk prosess og tekster som litteratur. Dette har betydning for vår forståelse av tekstene, og bør derfor reflekteres i våre metoder for fortolkning.

Under metodeseminaret skal studenten få en introduksjon til aktuelle metoder brukt i eksegese av Det gamle og Det nye testamentet. Studenten skal videre reflektere over hvordan metodiske grep forandrer lesningen av teksten. Dreiningen som har skjedd fra en mer historisk forankret eksegese, til et sterkere fokus på de bibelske tekster som litteratur tematiseres.

Konkrete eksempler på bruk av metodene trekkes fram fra det bibelske materialet og gjennomgås.

Seminaret skal således en innføring i ulike historiske og litterære metoder med sikte på å gi studenten et variert spekter av redskaper i fortolkningen av bibelske tekster. Videre er det en målsetning med faget å gi et innblikk i de bibelske teksters egenart, samt å vise hvordan de metodene vi anvender i fortolkning av teksten har betydning for vår lesning og forståelse

GT Innledning og fortolkning (5 stp)

Kurset sikter på å gi øvelse i fortolkning av gammeltestamentlige tekster. Studenten skal få et innblikk i et variert sett av både historiske og litterære metoder, samt kunne bruke dem på en sensitiv måte i fortolkningen av gammeltestamentlige tekster på bakgrunn av en vurdering av tekstenes egenart.

Kurset gir en introduksjon til Det Gamle Testamentets bøker, både når det gjelder bøkens tilblivelse og deres egenart. Det fokuseres først og fremst på litterære metoder i fortolkningen av teksten, men tekstenes historiske ramme anskueliggjøres gjennom historisk-kritiske vurderinger. De tematiske hovedlinjer i Det Gamle Testamente som skapelse, exodus, lov og Davids ideologi trekkes fram. Fenomener som profetisme belyses. Det legges særlig vekt på hvordan Det gamle testamentets tematikk kan stå i en dialog med både Det nye testamente og kirkens teologi.

Det legges særlig vekt på eksiltiden og den nærmeste histories rolle i nedskrivningen av en stor del av Bibelens bøker.

NT Teologi (2,5 stp)

Jesu lignelser har hatt en enorm påvirkningskraft og har blitt stående ikke bare som sentrale uttrykk for det kristne evangelium, men som bærere av grunnleggende humanistiske verdier langt ut over kirkelige kretser. Allikevel har tolkingen av dem vært til dels svært omdiskutert. Kurset starter derfor med en oversikt over nyere tids tolkningshistorie og de hermeneutiske og språklige utfordringene som er knyttet til en særegen formidlingsform av religiøs innsikt.

Etter at studenten har hatt innføring i tolkingen av enkelttekster, er målsettingen her å ta for seg et større enkelttema og de teologiske problemstillingene som er knyttet til dette.

Kurset vil gi studenten en innføring i et sentralt område av Jesu forkynnelse og gi dypere innsikt i hvordan en egenartet formidlingsform tjener hans budskap og hvordan den enkelte synoptiske evangelieforfatter tenker teologisk omkring lignelsene ved å knytte dem opp mot/integrere dem i sin egen evangelieprofil. Studenten skal bli i stand til på en god måte å formidle Jesu lignelser som genuine uttrykk for evangeliet i skole og menighet.

Dernest går man gjennom sentrale narrative lignelser i hvert av de synoptiske evangelier for å fange opp både hver lignelses særpreg så vel som den større evangelietekst som de er plassert inn i og satt til å tjene.

Undervisningsform

Undervisningen vil veksle mellom ordinære forelesninger og seminarer. I seminarer arbeider studentene sammen i grupper eller legger frem muntlige presentasjoner for gruppen. Undervisningen i kursene *Metodeseminar* og *NT Teologi* består av til sammen 12 timer hver, mens kurset *GT Innledning og fortolkning* består av til sammen 24 undervisningstimer.

Bibeltekster og pensumlitteratur

Pensumlitteratur til Metodeseminar

Weren, Wim. Windows on Jesus. Methods in Gospel Exegesis. SCM Press. London 1999. ss. 23-137, 195-252

Weyde, Karl William og Karl Olav Sandnes. "Forstår du det du leser?" En innføring i bibelfaglig metode. Det Teologiske Menighetsfakultetet 2003. (50 sider)

Alternativ litteratur:

Barton, John: Reading the Old Testament. Method in Biblical Study. Darton, Longman and Todd Ltd, London 1994. 211 sider

Culler, Jonathan: Literary Theory. A Very Short Introduction. Oxford University Press, Oxford 2000. 132 sider

Fee, Gordon D.: New Testament Exegesis. London 2002. 194 sider

Grenholm, Carl-Henric red.: Att tolka Bibeltexter. I Metoder för teologer. Studentlitteratur, Lund 1981. ss 85-94.

Hayes, John H. og Holladay, Carl R.: Biblical Exegesis. A Beginner's Handbook. SCM Press, London 1982. Second edition 1993. 159 sider

Bibeltekster og pensumlitteratur til GT Innledning og fortolkning

Et grundigere studium av følgende utvalgte tekster på grunnlag av norsk oversettelse: Genesis 1-3; 12,1-9 & 22,1-19. Exodus 3 & 20,1-17. Jesaja 6; 7,1-17; 9,1-7 & 52,13-53,12 og Salmene 2; 8 & 23.

Et generelt kjennskap til fortellingsinnholdet i følgende større tekstutvalg på grunnlag av norsk oversettelse:

Genesis (hele). Exodus 1-15; 19-24 & 32-34. Leviticus 16. Deuteromium 1,1-18; 26,1-28,14 & 34. Josva 24. Dommerne 1,1-3,6. 1 Samuelsboks 8-10 & 15-18. 2 Samuelsbok 2,1-3,1 & 5-7. 1 Kongebok 1,1-2,12; 6; 8-12 & 18. 2 Kongebok 5 & 17-

25. Esra 1 & 5-9. Nehemja 8-9. Ordspråkene 1 & 8. Jesaja 1-2; 5; 12; 40-41 & 44-45. Jeremia 1 & 27-29. Esekial 37. Daniel 1-2; 7 & 12. Hosea (hele) og Amos (hele).

Hvalvik, Reidar og Stordalen, Terje: Den store fortellingen. Om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning. Det Norske Bibelselskap, Oslo 1999. ss. 67-175, 385-423 og 459-480. (228 sider)

Kartveit, Magnar (red.): Det Gamle Testamente. Analyse av tekstar i utval. Oslo 1997. 366 sider

Pensumlitteratur til NT Teologi

Donahue, John R., The Gospel in Parable, Fortress Press, Philadelphia 1990, ss1-216. (215 sider)

Evalueringsform

Studiekrav

Studenten skal:

- ha gjennomført den obligatoriske undervisningen
- skrive to oppgaver som hver er på 1100 ord fra kurset *Metodeseminar*. Bibeltekstene skal fortolkes ved bruk av to ulike metodiske tilnærminger. Alternativt kan det skrives en oppgave på 2200 ord. Oppgavene vurderes til bestått/ikke bestått.
- skrive tre fortolkingsoppgaver hver på 500 ord fra kurset *GT Innledning og fortolkning* som karakterfastsettes
- skrive en oppgave på 1200 ord over oppgitt tema fra kurset *NT Teologi*
- delta i evalueringen av studietilbudene

Vurdering

For å bestå emnet må studenten har fullført alle studiekravene. Karakteren settes på grunnlag av de skriftlige oppgavene og skoleeksamenen. Kursene *Metodeseminar (2,5 stp)* og *NT Teologi (2,5 stp)* vektes hver 25 %, mens kurset *GT Innledning og fortolkning (5 stp)* vektes 50% ved utrekningen av hovedkarakter for emnet.

KRL-102   Bibel og fortolkning II (10 stp/ECTS)

Studieprogram	<ul style="list-style-type: none"> • Årsstudium i Kristendomskunnskap med religions- og livssynskunnskap (60 stp) • Bachelor i Kristendom (180 stp)
Emne	Bibel og fortolkning II (10 stp/ECTS)
Evalueringsform	Studenten skal: <ul style="list-style-type: none"> - gjennomføre en firetimers skoleeksamen hvor samtidshistorien og innledningsstoffet prøves. Skoleeksamenen karakterfastsettes og vektet med 60% ved utregningen av karakteren for emnet. - skrive en oppgave på 2500 ord der studenten fortolker en oppgitt tekst fra enten evangeliene eller brevlitteraturen. Oppgaven karakterfastsettes, og vektet 40% ved utregningen av karakteren.
Omfang	48 undervisningstimer

Målsetting

Målsettingen med emnet er at studenten får god innsikt i Det nye testamentets tilblivelse og innhold. Studenten skal opparbeide seg et selvstendig forhold til de bibelske tekster og kunne benytte seg av ulike metoder i sin lesning av teksten. Studenten skal videre oppøve en bevissthet i forhold til hvordan ulike tekster kan formidles.

Emnebeskrivelse

Emnet Bibel og fortolkning I skal gi en innføring i de nytestamentlige bibelske skrifter, og sette studenten i stand til å fortolke bibelske tekster på egen hånd.

Studenten skal settes i stand til å lese og forstå og selv tolke sentrale tekster i Det Nye Testamente. Kjennskap til de forskjellige metoder skal gi studenten veiledning til å lese tekstene i sin litterære og tidshistoriske kontekst og sette tekstens budskap inn i vår kontekstuelle situasjon.

Kurset gir en kort innføring i Det nye testamentes samtidshistorie, åndsstrømninger, samfunnsliv og religion på Jesu tid i de områder som omfattes av NT. Videre vil kurset belyse menighetens situasjon og utbredelse i nytestamentlig tid. Kurset vil også gi oversikt over isagogikken (innledningsstoffet) til bøkene i NT, som omfatter de enkelte skrifers struktur, forfatterskap og teologi. Kanonhistorien til de bibelske skrifter berøres også.

Til sist skal studiet gi grundig kjennskap til utvalgte tekster fra Matteusevangeliet, Johannesevangeliet og Galaterbrevet.

Emnet danner grunnlag for emnene TEOL-201 Bibel og fortolkning III og TEOL-202 Bibel og fortolkning IV i tilknytning til årsstudium i teologi, men er ellers et generelt

redskaps fag som blir viktig både under fordypningen i kristendom, men også som en del av en generell bibelteologisk bevissthet i tilknytning til de ulike emner i de ulike årsstudier.

Undervisningsform

Undervisningen vil vekse mellom ordinære forelesninger og mer gruppebasert undervisning. Emnet består av til sammen 48 undervisningstimer.

Bibeltekster og pensumlitteratur

Bibeltekster skal eksegreses på grunnlag av norsk oversettelse:

Matteusevangeliet 3,13-4,11; 5,1-6,18; kap 8 og 18,1-19,15. Johannesevangeliet, kapitlene 1-3 og Galaterbrevet.

Hvalvik, Reidar og Stordalen, Terje: Den store fortellingen. Om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning. Det Norske Bibelselskap, Oslo 1999. ss 32-50, 176-382 (226 sider).

Hjort, Birgitte Graakjær: Det Nye Testamentes Omverden. Aarhus Universitetsforlag, Århus 2003, (301 sider).

I tillegg legges det opp utvalgte avsnitt fra kommentarer i forhold til fortolkning. Vi bruker avsnitt som behandler angitt tekstomfang i følgende kommentarer i den svenske serien Kommentar til Nya Testamentet utgitt i Stockholm/Uppsala av EFS-förlaget:

Fornberg, Tord: Matteusevangeliet 1:1-13:52/Matteusevangeliet 13:53-28:20. EFS förlaget. Uppsala 1999 (KNT 1A/B). (94 sider)

Alternativ for Matteusevangeliet: Kvalbein, Hans: Matteusevangeliet I/II. Luther Forlag, Oslo 1998. (128 sider)

Kieffer, René: Johannesevangeliet 1-10. EFS förlaget, Uppsala 1988 (KNT 4A). (87 sider)

Gärtner, Bertil: Galaterbrevet. EFS förlaget, Uppsala 1998 (KNT 9). (217 sider)

NT tekst:

Johnstad, Gunnar: Evangelie-synopse. Etter teksten i Det norske bibelselskaps oversettelse av 1978/85 med viktige utenombibelske paralleller. Det norske bibelselskap, Oslo 1993.

Evalueringsform

Studiekrav

Studenten skal:

- ha gjennomført den obligatoriske undervisningen
- gjennomføre en firetimers skoleeksamen hvor samtidshistorien og innledningsstoffet prøves. Skoleeksamenen karakterfastsettes og vektet med 60% ved utregningen av karakteren for emnet.
- skrive en oppgave på 2500 ord der studenten fortolker en oppgitt tekst fra enten evangeliene eller brevlitteraturen. Oppgaven karakterfastsettes, og vektet 40% ved utregningen av karakteren.
- delta i evalueringen av studietilbudene

Vurdering

For å bestå emnet må studenten har fullført alle studiekravene. Karakteren settes på grunnlag av den skriftlige oppgaven (teller 40%) og skoleeksamenen (teller 60%).

KRL-103   Kristendomshistorie med konfesjonskunnskap (10 stp/ECTS)
--

Studieprogram	<ul style="list-style-type: none"> • Kristendoms-kunnskap med religions- og livssynskunnskap (60 stp) • Bachelor i Kristendom (180 stp)
Emne	KRL-104 Kristendomshistorie med konfesjonskunnskap (10 stp/ECTS)
Evalueringsform	<ul style="list-style-type: none"> • En sekstimers (6) skoleeksamen
Omfang	48 undervisningstimer

Målsetting

Emnet skal på den ene siden gi studenten innføring i, kunnskap om og forståelse for kirkens historie, og på den andre side innsikt i og respekt for de ulike kirkesamfunns konfesjonelle egenart. Studenten tilegner seg først og fremst kunnskap gjennom sekundærlitteratur, men enkelte kildetekster inngår også som pensum.

Emnebeskrivelse

Emnet sikter å gi en oversikt over den historiske utviklingen i kirken fra den første tid og til i dag. Vi følger den kristne kirkes historiske opprinnelse, utvikling og utbredelse, i Europa, verden for øvrig og i Norge. I den allmenne kirkehistorien vil hovedvekten ligge på oldtiden, reformasjonstiden på 1500- og 1600-tallet, og nyere tid. I norsk kirkehistorie vil hovedvekten ligge på reformasjonstiden og særlig tiden etter Hans Nielsen Hauge. Siden SALT-Oslo sikter på å utdanne pastorer til frikirkelig tjeneste vil dette vektlegges spesielt. Konfesjonskunnskapen skal søke å gi en mest mulig balansert innføring i ulike kirkesamfunns historie, teologi og karakteristika.

Undervisningsform

Emnet består av 48 undervisningstimer, og består hovedsakelig av forelesninger.

Pensumlitteratur

a) Allmenn kirke- og misjonshistorie med frikirkehistorie:

Meistad, Tore: Kristendommens historie. En innføring. Kristiansand: Høyskoleforlaget 2000. ss. 13-272

Breistein, Ingunn Folkestad og Eskilt, Ingrid: Frikirke- og vekkelsesbevegelser – en historisk oversikt. Kristiansand 1997. ss. 7-60

Kildetekster som finnes i kompendium:

”Til Diognet” i: Baasland, Ernst og Hvalvik, Reidar (red): De apostoliske fedre i norsk oversettelse med innledninger og noter. Oslo 1984 Luther forlag ss. 244-259.

”Confessio Augustana” (1530) (6 sider)

”The Schleithem Confession” (1527) i: Lumpkin, William L: Baptist Confessions of Faith. Valley Forge 1969. Judson Press ss. 22-31
”Dekretet om rettferdiggjørelsen.” i: Tidsskrift for Teologi og Kirke Oslo 1965. Universitetsforlaget, ss. 91-104

b) Norsk kirkehistorie:

Oftestad, Bernt T., Rasmussen, Tarald og Schumacher, Jan: Norsk kirkehistorie. Oslo: Universitetsforlaget, 2005 3. utg. ss. 13-312

Kildetekster som finnes i kompendium:

Kildetekstene er hentet fra boken: Gjør døren høy. Kirken i Norge i 1000 år. Oslo: Aschehoug 1995:

”Gammelnorsk homiliebok. Preken til Kristi Åpenbaringsdag.” ss. 169-173

”Fra Kongespeilet. Om å tolke bibeltekster.” ss. 174-176

”Hans Nielsen Huges testamente til sine venner.” ss. 319-322

”Biskopenes Promemoria av 29.januar 1940.” ss. 490-492

c) Konfesjonskunnskap:

Sødal, Helje Kringlebotn (red): Det kristne Norge. Innføring i konfesjonskunnskap. Kristiansand: Høyskoleforlaget 2002, kapitlene 1-4, 6-8, 10-12, 15-17.

Evalueringsform

Studiekrav

Studenten skal:

- ha gjennomført den obligatoriske undervisningen
- gjennomføre en sekstimers skoleeksamen som karakterfastsettes
- delta i evalueringen av studietilbudene

Vurdering

For å bestå emnet må studenten ha fullført alle studiekravene. Karakteren settes på grunnlag av den skriftlige skoleeksamenen.

KRL-104 Troselære og etikk (10 stp/ECTS)

Studieprogram	<ul style="list-style-type: none"> • Kristendoms-kunnskap med religions- og livssynskunnskap (60 stp) • Bachelor i Kristendom (180 stp)
Emne	KRL-104 Systematisk teologi (10 STP/ects)
Kurs	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Troselære</i> (5 stp) • <i>Etikk</i> (5 stp)
Evalueringsform	<ul style="list-style-type: none"> • Muntlig eksamen i kurset <i>Troselære</i> • En firedagers hjemmeeksamen på 2500 ord i kurset <i>Etikk</i>
Omfang	48 undervisningstimer

Målsetting

Kursene troselære og etikk utgjør emnet systematisk teologi. Studiet ønsker å formidle en helhetlig forståelse av kristen troselære og etikk/morallære i møte med utfordringene fra dagens samfunn. Studenten skal kunne tilegne seg en grunnleggende kjennskap til troselære og derved finne redskaper til å utvikle en helhetsoppfatning av dette teologiområdet. Videre at studenten skal kunne evne både å reflektere over og å vurdere vesentlige aspekter av sin egen og av kirkens tro samt å kunne formidle dette på en meningsfylt måte.

Videre skal studenten skal tilegne seg en grunnleggende kjennskap til etikk som fagdisiplin, og kjennskap til kristen etikk spesifikt. Faget skal gi studenten innblikk i etisk refleksjon knyttet til tre utvalgte saksområder. Studenten skal også ha kjennskap til ulike etiske modeller, og ha evne til å drøfte hvordan Bibelen kan brukes på et ansvarlig grunnlag for etiske avgjørelser.

Emnebeskrivelse

Emnet KRL-104 Systematisk teologi består av kursene *Troselære* (5 stp) og *Etikk* (5 stp). Nedenfor er det angitt en emnebeskrivelse for kursene.

***Troselære* (5 stp)**

Undervisningen i troselære er mest deskriptiv i forhold til de ulike retninger innen kirken. Det legges vekt på den allmenne troselære. Spesiell fokus rettes mot en frikirkelig kristendomsforståelse, der ekklesiologien tar utgangspunkt i teologien om den troende menighet.

***Etikk* (5 stp)**

Etikkkurset sikter på å gi en første innføring i kristen etikk, og omfatter først og fremst en drøftelse av prinsippsspørsmålene innen kristen etikk. Emnet søker av å klare normgrunnlaget for den kristne etikken, og hvordan kristen etikk kan begrunnes innenfor en kontekst med etisk pluralisme. Faget skal gi kunnskap om ulike tilnæringsmåter til forståelsen av forholdet mellom kristen etikk og annen etikk. Faget vil også drøfte om hvorvidt det finnes et etisk verdigrunnlag på tvers av de mange religioner.

Undervisningsform

Undervisningen vil vekse mellom forelesninger og seminar. I seminarene skal studentene delta aktivt i gruppesamtaler og diskusjoner, og kan bli bedt om å presentere utvalgt pensummateriale for klassen. Undervisningen i kursene ”Troslære” og ”Etikk” har hver et omfang på 24 undervisningstimer.

Pensumlitteratur

Troslære

- Henriksen, Jan-Olav: Guds virkelighet. Hovedtrekk i kristen dogmatikk. Luther forlag, Oslo 1994. (280 sider)
- Norges Kristne Råd, utg.: Trosbekjennelsen i vår tid. En økumenisk kommentar til Den nikenske trosbekjennelse. Oslo: Norges Kristne Råds skriftserie nr. 4. (39 sider)
- Grenz, Stanley: Theology for the Community of God. Eerdmans, Grand Rapids 2000. Kapitlene ”The Dynamic of Conversion” og ”Individual Salvation”, side 405-460 (55 sider).

Etikk

- Christoffersen, Svein Aage: Handling og dømmekraft. Etikk i lys av kristen kulturarv. Universitetsforlaget, Oslo 1994, ss. 44-64
- Henriksen, Jan Olav og Heiene, Gunnar: Moral og menneskeliv – et kristent perspektiv. Høyskoleforlaget AS, Kristiansand 1998, ss. 55-112
- Heiene, Gunnar og Thorbjørnsen: Felleskap og ansvar. Innføring i kristen etikk. Universitetsforlaget, Oslo 2001, ss. 19-165 og 233-267.
- Østnor, Lars (red): Mange religioner – en etikk? Universitetsforlaget, Oslo 1995, ss. 11-77; 99-115; 215-248.
- Østnor, Lars: ”Kan vi argumentere med Skriften i et pluralistisk samfunn” I: *Teologi for kirken. Festskrift til Torleiv Austad.* Verbum forlag, Oslo, ss. 239-254.

Evalueringsform

Studiekrav

Studenten skal:

- gjennomføre den obligatoriske undervisningen
- avlegge en muntlig eksamen i kurset *Troslære* som karakterfastsettes
- avlegge en firedagers hjemmeeksamen på 2500 ord fra kurset *Etikk* som karakterfastsettes
- delta i evalueringen av studietilbudene

Vurdering

For å bestå emnet må studenten ha gjennomført alle studiekravene. Karakteren settes på grunnlag av den muntlige prøven og hjemmeeksamenen. Karakteren på den muntlige prøven og hjemmeeksamenen vektet 50% hver ved karakterfastsettelsen.

KRL-105 Religionskunnskap (10 stp/ECTS)

Studieprogram	<ul style="list-style-type: none"> • Kristendomskunnskap med religions- og livssynskunnskap (60 stp) • Bachelor i Kristendom (180 stp)
Emne	KRL-105 Religionskunnskap (10 stp/ECTS)
Evalueringsform	<ul style="list-style-type: none"> • En sekstimers skriftlig skoleeksamen i kurset <i>Religionskunnskap</i>
Omfang	48 undervisningstimer

Målsetting

Emnet skal gi studenten kunnskap om verdens store religioner og aktuelle livssyn i vår kultur. Til sammen vil dette emnet sammen med KRL-106 Religion, samfunn og skole gi kompetanse til å undervise i KRL-faget i religion og livssyn.

Emnebeskrivelse

Emnet KRL-105 Religionskunnskap skal gi kompetanse til å undervise i KRL-faget i religion og livssyn.

Kurset skal gi kjennskap til verdens største religioner og de humanistiske livssyn for at studenten skal få en bedre forståelse av vårt pluralistiske samfunn. Kurset skal trekke noen forbindelseslinjer fra disse religionene til den voksende nyreligiøsiteten i dagens samfunn. Studenten skal kunne reflektere over forskjellene i praksis og teori i de forskjellige religioner, og kunne begrunne ulike religioners etikk. Studenten skal kunne kjenne til religionsdialogen som pågår og kunne identifisere de ulike religioners ståsted. Emnet skal gi kompetanse til å undervise innefor KRL i en flerkulturell og flerreligiøs skolesammenheng ved å framheve en likeverdige dialog, samt å øke kjennskapet til andres religiøse standpunkt.

Kurset gir en introduksjon til de fire verdensreligionene Islam, Jødedom, Hinduisme og Buddhisme. Det gis en introduksjon til religionenes historie, men det legges særlig vekt på religionenes utforming i teologi og religiøst handlingsliv i dagens samfunn. En gjennomgår ulike avskygninger av de forskjellige religionene fra kulturassimilerte til mer fundamentalistiske grupper og religioners forhold til nasjonal kultur og deres politiske betydning.

De siste hundre år har mange nye religiøse bevegelser vokst fram. Disse såkalte nyreligiøse bevegelsene kombinerer gjerne aspekter fra eldre religioner med moderne anliggender. Et utvalg av de mest framtreddende nyreligiøse bevegelser i dagens norske samfunn gjennomgås. Det legges særlig vekt på deres ideologiske konstruksjon.

Vi lever i et pluralistisk samfunn både når det gjelder etnisk tilhørighet, språk, kultur, livssyn og religion. Isolasjon er ikke framtiden, men vi må innrette oss på en større integrering og mange spennende møter mellom representanter for de ulike syn. Emnet skal være et møtested for tro og tanke, for religionsdialog og komparative studier mellom religionene, spesielt mellom religionene jødedom, islam og kristendom. Midtøstens historie trekkes særlig fram som en viktig del av en felles religiøs referanseramme. På denne måten søker man å legge en basis for et konstruktivt religionsmøte. Dialog kan gjøres gjennom ekskursjoner til moskéer, synagoge og templer. Representanter for de ulike religioner og livssyn skal få anledning til å fortelle om sin tro eller mangel på tro.

Undervisningsform

Undervisningen vil veksle mellom ordinære forelesninger mer gruppebasert undervisning. Emnet *KRL-105 Religionskunnskap* består av 48 undervisningstimer.

Pensumlitteratur

Religionskunnskap

- Aadnanes, Per M.: Livssyn. Tano, Oslo 1982 (3. utgave 1996). Ss195-271 om nyreligiøse bevegelser (77 sider)
- Brøntveit, Erik og Duesund, Knut: Filosofi, livssyn og etikk. Fagbokforlaget, Oslo 2002 (2004 2. utgave). ss149-296 (144 sider).
- Jacobsen, Knut A. og Thelle, Notto R.: Hinduismen og Buddhismen. Oslo 2000. ss 38-146 og 177-266 (rammer og ekskurs er ikke eksamenspensum). (197 sider).
- Leirvik, Oddbjørn: Abrahams barn: Jødar, kristne og muslimar i historia. Pax forlag, Oslo 2000. ss11-107. (95 sider).
- Leirvik, Oddbjørn: Religionsdialog på norsk. Pax Forlag, Oslo 2001. ss11-95 og 171-230 (143 sider).
- Rian, Dagfinn og Eidhamar, Levi G.: Jødedom – Islam. Oslo 1995/1996. ss 16-196 (rammer, fotnoter og ekskurs er ikke eksamenspensum). (180 sider).
- Thelle, Notto R.: Buddhisme som utfordring – hjemme og ute. I Norsk Tidsskrift for Misjon. 1:1990. ss126-144. (19 sider)

Hellige skrifter 60 sider (ca 10 sider fra hver religion). Vi bruker bøker fra serien ”De hellige skrifter” fra De norske bokklubbene.

Hinduismen: Vediske skrifter (2003) og Bhagavadgita og andre hinduistiske skrifter.

Buddhismen: Buddhas fortellinger (2001).

Jødedommen: Jødiske skrifter (2002).

Islam: Koranen (2000).

En valgfri nyreligiøs bevegelse eller livssyn (humanetiske skrifter, nyreligiøsitet eller annet)

Evaluering

Studiekrav

Studenten skal:

- avlegge en sekstimers skoleeksamen i kurset *Religionskunnskap*
- delta i evalueringen av studietilbudene

Vurdering

For å bestå emnet må studenten ha oppfylt alle studiekravene. Karakteren settes på grunnlag av den skriftlige skoleeksamenen.

KRL-106 Religion, samfunn og skole (10 stp/ECTS)

Studieprogram	<ul style="list-style-type: none"> • Kristendoms-kunnskap med religions- og livssynskunnskap (60 stp) • Bachelor i Kristendom (180 stp)
Emne	KRL-106 Religion, samfunn og skole (10 stp/ECTS)
Kurs	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Religionssosiologi (5 stp)</i> • <i>Religionspedagogikk (5 stp)</i>
Evalueringsform	<ul style="list-style-type: none"> • En skriftlig oppgave på 2500 ord i kurset <i>Religionssosiologi</i> • To oppgaver som hver er på 1250 ord i kurset <i>Religionspedagogikk</i>
Omfang	48 undervisningstimer

Målsetting

Emnet skal gi studenten kunnskap om de pedagogiske utfordringer som finnes ved å undervise religion, både i skoleverket og menigheter og frivillige organisasjoner. Emnet skal også gi kjennskap til de sosiologiske aspekter ved religionsutfoldelse. Til sammen vil dette emnet sammen med KRL-105 Religionskunnskap gi kompetanse til å undervise i KRL-faget i religion og livssyn.

Emnebeskrivelse

Emnet KRL-106 Religion, samfunn og skole skal gi kompetanse til å undervise i KRL-faget i religion og livssyn. Emnet er todelt med følgende to kurs:

- Religionssosiologi (5 poeng)
- Religionspedagogikk (5 poeng)

Nærmere beskrivelse og arbeidsmåte gis under hver kursbeskrivelse.

Religionssosiologi (5 stp)

Nordmenn utvikler sin tro og trospraksis i en aktuell samfunnsmessig sammenheng preget av to motsatt virkende prosesser – en stigende sekularisering på det samfunnsmessige plan og en resakralisering på det individuelle plan. Denne resakralisering er i høy grad inspirert av den stigende åndelige nysgjerrighet, som preger vårt samfunn og er typisk i en pluralistisk tid hvor den kristne tro bare er én av mange forskjellige inspirasjonskilder. For en kirke som ønsker å drive misjon er det helt avgjørende å forstå den historiske bakgrunn for denne utvikling, og utvikle en misjonstenkning og praksis, som til dels tar hensyn til den aktuelle samfunnsmessige utvikling og dels avspeiler de spesielle kirkelige forhold, som gjør seg gjeldende i den norske kontekst

Kurset har som mål å gi studenten de nødvendige forutsetninger for å:

- Forstå den historiske utviklingsprosess som har ført til at kirken har fått en stadig mer marginalisert rolle i det norske samfunn, og her spesielt sekulariseringen og pluraliseringen.
- Forstå bakgrunnen for den aktuelle individualistiske resakralisering.
- Beskrive og analysere det konkrete innhold av nordmenns tro.

- Reflektere over de utfordringer som kirken står over for i en sammenheng som er preget av en individualisert religiøsitet som lar seg inspirere av mange og ofte motsatt virkende inspirasjonskilder, og hvor troen stadig oftere inngår bare som et meningssskapende fragment enn som en menings- og livstilsskapende helhet.

Disse forutsetninger søkes oppnådd gjennom:

- En introduksjon til sekulariseringens historiske bakgrunn, konkrete innhold og betydning for kirkens aktuelle samfunnsmessige plassering.
- En introduksjon til individualiseringens betydning for den religiøse tenkning og praksis.
- En beskrivelse og analyse av innholdet av ”nordmenns” tro og deres trospraksis.
- En generell innføring i religionssosiologisk metode.
- En overordnet beskrivelse og analyse av kirkens aktuelle misjonstenkning og praksis

Religionspedagogikk (5 stp)

Kurset ønsker å fremme toleranse og forståelse mellom mennesker. Studenten skal få økt kunnskap om andres religiøse standpunkter. Studenten skal oppøves til samtaler og meningsutveksling om religionens plass i dagens skole og samfunn som preges av verdippluralisme. Kurset skal forberede studenten på undervisning i KRL i en flerreligiøs sammenheng.

Kurset omfatter generell religionspedagogikk, didaktikk og fagmetodikk. Kurset skal gi en generell innføring med vekt på praktisk undervisning, både for ulike aldersgrupper i en kirkelig sammenheng, og med tanke på det offentlige skoleverkets undervisning i religion og livssyn. Undervisningen skal ta opp de religions- og livssynspedagogiske utfordringene som finnes i dagens skole, etter innføring av KRL-faget. En skal legge vekt på at studenten i sin skoleundervisning skal hjelpe eleven til toleranse og forståelse for andre menneskers tro. Faget skal også omfatte en innføring i undervisningsmetoden Problembasert Læring (PBL).

Undervisningsform

Undervisningen vil vekse mellom ordinære forelesninger og seminarer. I seminarer arbeider studentene sammen i grupper eller legger frem muntlige presentasjoner for gruppen. Undervisningen i kursene *Religionssosiologi* og *Religionspedagogikk* består av henholdsvis 24 timer hver.

Pensumlitteratur

Religionssosiologi

Furseth, Inger & Repstad, Pål: Innføring i religionssosiologi, Universitetsforlaget, Oslo 2003 (275 sider).

Riis, Ole: Metoder og teorier i religionssociologien. Århus Universitetsforlag, Århus 1996 (157 sider).

Religionspedagogikk

Sødal, H. K., red.: Religions- og livssynsdidaktikk. 2. utgave. Høyskoleforlaget, Kristiansand 2003 (250 sider)

Roar C Pettersen: Problembasert læring – for studenten. En grunnbok i PBL. Universitetsforlaget, Oslo 2001 (157 sider)

I tillegg skal studenten gjøre seg godt kjent med læreplanen i KRL-faget (som i skrivende stund er under revisjon med høringsrunde. Derfor hitsettes foreløpig utgaven fra 2002):

KRL-boka (2002). Oslo: Læringscenteret/Utdannings- og forskningsdepartementet

Evaluering

Studiekrav

Studenten skal:

- skrive en oppgave på 2500 ord fra kurset *Religionssosiologi*.
- skrive to oppgaver på 1250 ord hver fra kurset *Religionspedagogikk*. Den ene oppgaven skal drøfte religionspedagogiske spørsmål, mens den andre oppgaven skal være fagdidaktisk orientert. Hver oppgave teller 50% ved utrekningen av karakteren for kurset.
- delta i evalueringen av studietilbudene

Vurdering

For å bestå emnet må studenten ha oppfylt alle studiekravene. Karakteren settes på grunnlag av oppgavene. Kursene *Religionssosiologi* og *Religionspedagogikk* vektet 50% hver ved utregningen av karakteren for emnet.